

מדרש ל מס' 42/ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
בשבתה כועדת משנה לחוקי-יסוד
שהתקיימה ביום ד', י"א באדר ב' תשי"ז - 13.3.57 בשעה 08.30.

- השתתפו :
- ב. גיר - היו"ר
 - ב. אשניה
 - ע. איכילוב
 - ס. אונג
 - ד. בר-רב-האי
 - ט. בגין
 - י. הררי
 - ז. ורהפטיג
 - ח. יהודה
 - ש. יוניצ'סון
 - י. ישעיהו
 - ב. לוקר
 - י. רוקח
 - ש. רוזנברג
 - י. שופמן

- פ. רוזן - שר המשפטים
- ח. כהן - היועץ המשפטי
- א. ידן - המשנה ליועץ המשפטי

סדר-היום: חוקי היסוד (הכנסת).

היו"ר ב. גיר: אני פותח את הישיבה.

אתמול פנו אלי חברי הכנסת איכילוב ורוקח וביקשו להשאיר את סעיף 27 פתוח עד לשבוע הבא.

סעיף 31.

ע. איכילוב: לאור התיקון שקיבלנו בסעיף 30, בטקום "התפטר" צריך לכתוב "התקבלה ההתפטרות" או "נכנסה ההתפטרות לתקפה".

ד. בר-רב-האי: המלה "מיד" אינה ברורה. בכלל, הייתי מציע לחכות עשרה ימים.

היו"ר ב. גיר: אני מציע לקבל את התיקון של בר-רב-האי ולהוסיף גם: "ולחזקנו לישיבת הכנסת".

ש. רוזנברג: בטקום "התפטר" או "נפטר" אני מציע לכתוב: "נפסקה חברותו של חבר הכנסת". זה יענה גם לשאלה של חבר הכנסת איכילוב, ואז צריך לכתוב: "נכנס חבר כנסת חדש לתפקידו, תפורסם הודעה ברשומות". כי יתכן שחבר הכנסת מתפטר או מת ומי שבא אחריו גם הוא מתפטר.

ש. יוניצ'סון: האם אין מנחנו צריכים לקבוע כגון סייגים או ערוכות שלא תופסק חברותו של חבר בכנסת על-ידי רוב בכנסת? נניח שהרוב הוא של ששים וכמה חברי כנסת. כמה מהם צריכים לצהות את הארץ, וכדי להישאר ברוב מחליטים להוציא כמה מחברי הכנסת. מהי הערובה שלא יעשו כך

א. יריד:

אני מציע למחוק את המלה "מיד" מבלי להכניס במקומה
שום דבר אחר. אין זה באה לחייב את יו"ר הכנסת לעשות
זאת מיד. בחוק הפרשנות נאמר כי יש לעשות את הדבר תוך זמן סביר.

לשאלתו של חבר הכנסת יוניצ'מן: כאן מדובר על תקרה
שאדם חדל בכלל להיות חבר הכנסת, ולא על התקרה שחבר הכנסת מורחק משיבותיה
למשך כמה זמן.

א. יוניצ'מן:

אבל אם לפני גמר תקופת הכנסת מסלקים מישהו למשך
שלושה חדשים או שלוש שנים, ובכך תלוי החב בכנסת?
זה דבר אפשרי. והרי אנו דנים על חוקת יסוד.

ד. בר-רב-המי:

בדרך זו אינה נפסקת חברותו בכנסת אלא רק נמנעת ממנו
אפשרות להשתתפות בשיבותיה.

ע. איכילוב:

אני בעד זה שתישמר המלה "מיד". לפי חוק הכנסת יש 120
חברי הכנסת. ואם מישהו נפטר או מתפטר, על יו"ר הכנסת
לדאוג מיד לכך, אם הטפלוגה אינה יודעת את מי לשלוח, אין זה מעניין את
הכנסת. כלפי החוק קיימת רשימת המועמדים.

ז. ורהפטיג:

אינני מבין את החשש מהמלה "מיד". זוהי רק הנהייה ליו"ר.
אני רק חושש מכך שבאותו סעיף משתמשים פעמיים במלה
"מיד", בפעם הראשונה אפשר לוותר על המלה "מיד". הכוונה למקום ולא לזמן.

ח. כהן:

אני מציע בוסח זה: "עם התפטרותו או פטירתו של חבר
הכנסת, יבוא במקומו - - - וס' המועמד ששמו נקוב
ראשון על-יד שמו של אחרון הנבחרים, ויו"ר הכנסת יודיע על כך לחבר החדש
ויפרטם ברשומות".

ז. ורהפטיג:

אני מציע לכתוב בפסוק האחרון את המלה "מיד".

ח. כהן:

המלה "עט" מביעה זאת.

פ. רוזן:

אם אינני טועה, האדם נעשה באופן אוטומטי לחבר הכנסת.
חברותו בכנסת אינה תלויה בהודעת יו"ר הכנסת. כל החלק
השני של הסעיף הוא פרוצדורה טכנית, ואפשר למחוק זאת. זה יוצר רושם כמילו
בפירסום הזה תלויה החברות בכנסת.

ז. ורהפטיג:

אני מציע לכתוב "בא במקומו" במקום "יבוא במקומו",
ולהציב בקודה אחרי המלים "באותה רשימה" ולמחוק את
הסיפא שלאחריה.

הוחלט: לקבל את הסעיף בנוסח זה: "אם התפטרותו או פטירתו
של חבר כנסת בא במקומו מתוך רשימת המועמדים שהכילה
את שמו המועמד ששמו נקוב ראשון אחרי שמו של
אחרון הנבחרים".

טענין 32.

ע. מיכילוב : האם יש טעום קוסי בהצטדת התאריך העברי לתאריך הלטיני בכל המקורות?

ט. רונברג : שנים רבות יש דרישה לטנות את הלוח שנתקבל מצלנו עד עכשיו. טוענים שהוא אינו טמאים לטציאות, ואף אחד עוד לא הוכיח זאת. את טותה יציבות אפשר להשיג על-ידי קביעת תאריך עברי.

היום קיים נוהג לכתוב את התאריך העברי בצד התאריך הנוצרי. אבל התאריך הקובע הוא התאריך הנוצרי. אם נחליט על התאריך העברי, תהיה ודאי תקופת טעבר בה נצטרך לכתוב בצדו את התאריך הנוצרי. הטעלה היא מה יהיה העיקר ומה יהיה הטפל. הכוונה היא לכך שהכנסת התאריך העברי תהיה הכרחית וגם שהתאריך העברי יהיה התאריך העיקרי.

פ. רונן : 75% מהתושבים בארץ אינם יודעים מהו יום הולדתם לפי התאריך העברי.

ז. ורהפטיג : יש אפשרות לקבוע זאת בלי כל קוסי. יש טישהו שהכין לוח עברי לאלף שנה. לא זו הבעיה. אין כאן הכרעה בין תאריך דתי וחילוני אלא בין תאריך עברי ונוצרי. הלוח הנוצרי הוא דתי טובהק. יש לנו כבר כמה חוקים בהם הכנסנו את התאריך העברי, חוק כלי היריה, חוק שירות הבטחון. ונדמה לי שאם צריך להתחיל להנהיג את התאריך העברי, דוקא חוק הכנסת טמאים לכך, גם טפני שהוא חוק יסודי וגם טפני שהוא חוק הכנסת. הוא יותר טוב, הוא יותר טמאים לאקלים שלנו, ואין בכך כל קוסי. יש רק בעיה אחת והיא טעעורת בטעיף 4: מה לעשות עם אדם שביום האחרון לפני שנת הבחירות היה בן 18. אבל אפשר לתאם זאת.

העולם עדין לא הכיר בטגן-דוד-אדום, ורוצה לכפות עלינו את הצלב האדום. בוועידת הצלב האדום טרם להכיר בטגן-דוד-אדום. טדוע מבחנו צריכים בעצמנו לקבל דרך זו טהגויים?

י. שופטן : הייתי טקבל את ההצעה הזאת לו הציעו כי כל התארכים בחוקים שלנו יהיו לפי הלוח העברי. אבל אינני טקבל שבחוק אחד יהיה כך, ובחוק שני - אחרת. אם טדובר על השפעת הגלות, היא יותר גדולה בחיים היוטירטיים מאשר בתאריך עברי בחוק.

לענין של לוח נוצרי: רק הספירה היא נוצרית; הלוח עצמו איננו נוצרי. הוא היה לפני כן.

לטיעתנו, חושבני, אין עטרה בענין זה. אבל באופן טיטי אני טתנגד לכך שלפתע נכניס את הדבר באחד החוקים.

ש. יוניצ'טן : אינני טקבל את עזדת חברי שופטן. נכון שהרוב של תוצרי הארץ חוגגים את יום ההולדת לפי התאריך הנוצרי. אבל יש הזיכרון אבל כולם הם לפי התאריך העברי. עלינו להתחשב לא רק בדברים רציונליים. ולכן אני חושב שעלינו לקבל את גירסה א'.

ד. בר-רב-האי : הבעיה אינה כל כך פשוטה. הכיוון הכללי של טעבר לתאריך עברי ברמה לי. אבל אין זה ברמה לי שאפשר לעשות זאת כרגע ובחוק זה. אבל לתקן את טעודות הזיהוי ולהכניס בהן את התאריך השני, זוהי עבודה ענוטה. קודם-כל צריך להנהיג שבתעודות הלידה יירשם התאריך העברי, ובסוגריים - התאריך האחר. אז בטשך דור או שנים נוכל לעבור למצב כזה בו אפשר יהיה לחשוב על שינוי הלוח.

ס. בגין :
הבעיה הזאת יותר משאר היא משפטית, היא טוטלית וחייבונית.
מסנת הלוח הנוצרי קטור לבצרות. אבל התקופה שתחילה טישו.
ואני חושב שדבר זה פוגם מאוד. האם המדינה תחיה על-פי תקופה שתחילה טישו?
זה ספורע גדול מאוד שעלה לנו בדם רב. מנחנו צריכים לקבל את המטירה הזאת?
מנחנו עם עתיק יומין. אם מי-אפשר להכניס את השינוי במחאת, נעשה זאת
שלב שלב. הייתי בעד ההצעה לקבוע תאריך עברי בפקודת הפרשנות, וההצעה הזאת
נפלה. ואם מנחנו מקבלים חוק יסוד, אני חושב שבילבול הסמכות לא יהיה כה
גדול אם נקבל את התאריך העברי. יהיו קשיים טטוייסים; נתגבר עליהם.

היו"ר נ. ניר :
השאלה היא יסודית. מנחנו רבים בחוק הכנסת ולא
בחוק התאריך. השאלה היא סכוכדת מאוד, ונצטרך פעם
להחליט עליה. אבל מינוי חושב שזהו המקום והזמן לכך. מינוי טציע לפתור
את השאלה הזאת בדרך מגב.

ח"כ ורנצטיג :
אומר שהלוח העברי טתמים לתקופות השנה.
לדעתי, אין זה כך. ויש כמון גם בעיה של השנה הטעוגרת, אשר חוץ טכל גילבול
הסוח הכלכלי, תביא גם לתלוח 13 טשכות ו-13 פעטים טכר-דירה לבעלי
הבתיח. אך מינוי רוצה לקבוע כרגע עסדה. השאלה טכוכדת. ברון בה, אבל
לא בדרך מגב.

ב. מזניה :
אני בטופן מיסי חי לפי הלוח העברי, ושטר על כך
שלא יצא מידי טכתה ללא שיטוי בלוח העברי. זה קטור
בטסורת. אבל בשבילי השאלה היא טשוטה: מנחנו נצטרך לזרות גילים לפי תעודות
שבהן אין לוח עברי, ואז נעטור בפני טציות חדשה של מי-ודמרת לגבי זכות
הבחירה, עם כל הקטור בכך.

ש. רוזנברג : מה אתה עושה כשזה להיפך?

ב. מזניה :
בכל זאת, טפל הרוב התאריך הוא התאריך הטירופטי.
לו היינו טחליטים לשנות את הלוח, דרושה יהיה תקופת
טעבר. אבל מי-אפשר לקבל כמון לוח טחר טזה מנהוג בתעודות זרות ודרכונים.
לכן לא הייתי רוצה שתהיה הטבעה נגד הטבעה להנהיג את הלוח העברי, טטני
שלי קשה הובר. זהו טחד טערכי היסוד של חי. הייתי טציע לחברים שלא להציע
זאת.

ש. רוזנברג :
אשר לקושי לינות את התעודות, לדעתי, רוב תעודות
הלידה של אזרחי המדינה הן לפי התאריך העברי. כל
העליה הטפרדית, הטיסנית, הטפון אפריקאית, העירטקית, יודעת את תאריך
הלידה לפי הלוח העברי.

ע. מיכילוב :
אני טציע שיכתבו גם את התאריך הטירופטי וגם את
התאריך העברי, בטידת האשר.

היו"ר נ. ניר :
אם אין כותבים דבר, זה נשאר כפי שהיה עד עתה, וכותבים
את שני התאריכים.

ע. מיכילוב :
אם הצעתי לא תתקבל, טציע שכל התאריכים טרט
לתאריך בטעיה 4, יהיו לפי הלוח העברי.

א. ירון :
הצעת חבר הכנסת מיכילוב לקבוע את הדבר בטופן טקולטטיבי
מינה בראית לי, כי אז אין יודעים מיזה תאריך קובע.
זה רק יכניס מי-כהירות. גם מינוי טציע לנסח זאת כך ומינוי חושב שזה יפה
ללוח העברי. הייתי טציע טכפי טאטרנו לגבי תחילת הכנסים ויום הבחירות,
שם כתוב "חשון" או "טבת", ננסה לקבוע גם לגבי שטר התאריכים אותו הדבר.

ח. כהן:

אני תוטר בהצעת סר ידן סניטוק בוסף: לפי פקודת הפרשנות הלוח הגרגוריאני חל רק בזמן סטחוק הטיוחד מינה ססתטעת כוונה אחרת. אם כל השנים והחדשים ייקבעו בחוק זה בטפורש לפי הלוח העברי, כי אז ססתטעת כוונה אחרת סתוך החוק והלוח הגרגוריאני לא יחול עליו.

ז. ורהפטיג:

נדמה לי שזה יהיה יותר לכבוד ללוח העברי אם נכתוב את הדבר בטפורש. כתבנו את הדבר כבר בכמה חוקים. ואחרי שיהיו לנו עשרה חוקים בהם זה יהיה כתוב, נוכל לבצע בהצעה לתקן את פקודת הפרשנות.

אינני מסכים לחבר הכנסת איכילוב, אבל אני יכול לקבל את תיקונו כרע בטיעושו.

ש. יוניצ'סון:

אני מציע שהוראה הזאת תיכנס לתקפה כעבור שנתיים.

הוחלט: 1. לדחות את ההצעה לסחוק את הסעיף.

הסתייגות ב. אזניה, פ. רוזן, ב. ניר, ד. בר-רב-האי, ח. יהודה.

2. לקבל את ההצעה של ח"כ איכילוב האוטרות כי בטקום סעיף 32 תבוא הוראה האוטרות כי כל התאריכים בחוק יהיו לפי הלוח העברי, פרט לסעיף 4.

3. לדחות את הצעת ש. יוניצ'סון האוטרות שההוראה תיכנס לתוקף כעבור שנתיים.

הסתייגות לש. יוניצ'סון.

סעיף 33

ח. כהן:

אני חושב שהסעיף פוגם מאוד בחוק יסודי. אפשר להוסיף בטעיף 24 כי העובר על כך, עונשו ייקבע בחוק. אבל לא הייתי מציע לקבוע בחוק זה מה הוא העונש.

ש. יוניצ'סון:

אני מסכים להצעת היועץ המשפטי. אבל אם היא לא תתקבל, אני מציע לקבוע כי העונש יהיה עוד חודש אחד סטסר.

ז. ורהפטיג:

אינני רואה פגם בקביעת העונש בחוק זה. אני מסכים להעביר את ההוראה לסעיף 24, כי אם לאו נצטרך להעביר יחד עם החוק הזה חוק קובע את טידת העונש.

א. ירין:

ההוראה הזאת היתה קודם לכן בטעיף 24, והועדה החליטה על העברתה.

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה כי אם טווקים את העונש ואין קובעים אותו בטעיף 24, יהיה עונש על עבירה זו לפי החוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה), שם יש סעיף האוטר כי בטקום שנקבעה עבירה ולא נקבע עונש, יהיה העונש כזה וכזה. כטובן, אפשר לתקן את החוק הפלילי ולשנות את העונש על עבירה זו.

ד. בר-רב-המי
אף אני חושב שאין לזה טקוט בחוק יטודי.
לא רק שיש בכך פגם אטטטי, אלא שזו אינה
העבירה היחידה שעליה צריך לה ות טוטל עונט לפי החוק הזה.

ט. יוניצ'טן
קיבלנו הוראה בחוק זה האוטרת כי הכנסת תקיים
שני כנסים שיארכו שטונה חדשים בשנה. וטם לא
תעשה כן? האם יש על כך עונט?

ח. כהן
אין עונט.

ט. יוניצ'טן
הרי הכנסת יכולה להחליט על כך ברוב. והטטשלה
יכולה להיות טעונינת שהכנסת לא תשב, ויכולה
על-ידי כך להעמיד את העט בפני עובדה טוגטרת.

ח. כהן
אם חבר הכנסת ורהפטטיג רוצה בטנקציה ברורה,
אפשר להוטיף לסעיף 24 טעיף-טון (ג)
בלטון זו: "דין פירטוט שנאטר על-ידי יו"ר הכנסת או על-ידי הכנסת כדין
פירטוט שנאטר על-ידי בית-הטטשפט". אז יהיה ברור שתחול בטקרה זה אותה
הטנקציה. העונט שנקבע שם הוא טשה חדשים, אבל אין זה כל כך חשוב, כי
העונט הוא טכטיטאלי.

הנחלט: 1. לדחות את הצעת ז. ורהפטטיג לקבוע בטעיף 24
בטייחד את העונט.

2. לקבל את הצעת היועץ הטטשפטי להעביר את קביעת
העונט טטעיף זה לסעיף 24, ובטעיף 24 לקבוע
את העונט על-ידי איזכור איטור הפירטוט על-ידי
בית-הטטשפט. (בטעיף 24 יתווסף טעיף-טון (ג):
"דין פירטוט שנאטר על-ידי יו"ר הכנסת או על-ידי
הכנסת כדין פירטוט שנאטר על-ידי בית-הטטשפט".

טעיף 34.

ז. ורהפטטיג
עלינו לחשוב איך יפרש זאת בית-הטטשפט. אם
יו"ר הכנסת אינו טכנס את הכנסת, חלה עליו
אחריות פרלטטטאריית, אבל לא פלילית.

א. ידיון
הטעיף הזה הוא הוראת-טעבר. אם יתקבל החוק
בלי טעיף זה, יש חשש שיהיה צורך לבחור
טחדש ביו"ר הכנסת, בטגניח וכו'.

פ. רוזן
אינני טשד כנע כי אם לא יהיה טעיף זה, יהיה
צורך לבחור טחדש בטוטדות הכנסת, ביחוד טאחר
שאין אנטנו טשניט בחוק זה את הכללים הנוגעים לבחירת טוטדות אלה, אבל
גם לו היינו טשניט זאת אינני חושב שזה היה טשנה. אני טפקטק אם יש צורך
בטעיף הזה.

ח. כהן
פקודת הפרטנות קובעת כי שום חקיקה חלשה אין
כוחה יפה לפגוע בטשהו פזכויות שנקנו או
בהתחייכויות שנתקבלו לפי חוקים שהיו קודם לכן.

- הוחלט: 1. לקבל את ההצעה לסחוק את סעיף-קטן (א).
2. לקבל את ההצעה לדחות את הדיון על סעיף-קטן (ב) לשבוע הבא.

הישיבה נפתחה בשעה 11.00.